

Cisto svojevrstni so domovi. Ko smo bili privatno nastanjeni, sem jih res z velikim zanimanjem opazovala.

Ze oprema. Vsak kotiček je okrašen z ročnim delom. Kamorkoli se ozreš, naj bo to miza, kredenca, postelja, pod ali stene, povsod vidiš krasne ročne izdelke v najrazličnejših tehnikah, ki pričajo o silni marljivosti in okusu bolgarskih žen. Nad vse lepo pa je povsod posteljno perilo in posteljnina sploh. Vse je izdelano doma, tako, da nikjer ne najdeš niti centimetra umetnih čipk. Vzporedna s to veliko marljivostjo, ki se ti razodeva takoj ob vstopu v hišo, pa je tudi snaga.

Hiša, ki ima gosta se raduje, vse je slavnostno razpoloženo. Ni izraza, ki bi opisal to veliko skrb kako ustreči, da se bomo čim bolj počutili. Vsa hiša čaka na naše želje, vsi rodbinski člani, ki le morejo od doma nas spremljajo, kadar moramo v mesto. Nekateri namse tovarišice in tovariši so peljali celo k fotografu, da bodo imeli za spomin njih slike.

V Kazanliku sem stanovala na periferiji pri dveh starih preprostih ljudeh, sploh je bila vsa ulica naseljena s samimi preprostimi ljudmi. Če so vedele, da sem doma, so prihajale na obisk sosedice, da me vidijo in porečejo: »Dobrodošli.« Izpraševale so me kako živimo, kakšni so naši običaji, kakšna je naša zemlja itd. Radovale so se kot otroci, ker smo se sporazumele in vzkliale: »Pa razumemo se, kako tudi ne, saj smo vsi Slovani.«

Ljubezen, ki jo prejmeš iz src takih preprostih ljudi, kot so to, te navda z navdušenjem in občudovanjem. V teh preprostih, vsakih tujih vplivov obvarovanih srcih, spoznaš za vekomaj, da smo eno.

Pa ne samo mene ali samo v enem kraju so sprejemali tako. Povsod, kjer smo privatno stanovali, je bilo isto.

In naši znanci, kako težko so se poslavljali od nas, mnogo oči se je solzilo, ko smo se odpeljali.

Posebno pozornost so nam pa posvečali bolgarski tovariši in tovarišice. Takoj ob prihodu v Bolgarijo smo spoznali, da je učitelj v Bolgariji vse drugače cenjen in spoštovan. »Učitelj ni činovnik, on je oblikovalec narodove duše, tvorec njegove bodočnosti.« To je gledišče, s katerega se motri učitelja, s katerega se presoja njegovo delo. Dobro se zaveda oblast, prav tako tudi narod, kaj pomeni zanj dobro učiteljstvo. Ne samo v oficijelnih govorih, povsod iz vsakega razgovora je zvenela velika ljubezen njim nasproti. Tako se je na primer dogodilo v Burgasu, ko je bil velik naval za vstopnice, da so jih proti koncu dobili le učitelji. Prav čudno se mi je zdelo, ko nas je izpraševala neka gospodična, če res pojemo samo za učitelje.

Novo za nas je uniformirana šolska mladina. Vse od prvega razreda osnovne šole, oziroma že otroškega vrta, pa do akademika nosi uniforme, ki so silno enostavne in preproste. Deklice imajo temno modra krila in bluže, le bel ovratnik jo nekoliko poživlja. Deška uniforma pa je popolnoma modra. Silno skrb za njih državljansko in nacionalno vzgojo. Vsak predmet šolske opreme ti vzbudi misel na domovino, izreki po stenah te opozarjajo na preteklost in svare v bodočnosti.

Metode imajo moderne, učitelji so inteligentni, širokega obzorja. Večinoma govorijo en svetovni jezik, predvsem francoski ali nemški. Vsa inteligenca zna po več jezikov, posebno mnogo govorijo francoski. Dobro poznajo tudi ruščino. V cerkveni umetnosti se kaže ruski vpliv. Impozantno delo ruskih umetnikov sta cerkev Aleksandra Nevskega

v Sofiji in cerkev ruskega samostana pod prelazom Šipka.

Po vsej pokrajini naletiš na spomenike padlim bolgarskim in ruskim vojakom.

Vsakdo ti ve povedati, zakaj so postavljene. S ponosom gledajo na svojo preteklost, na težko dobo, ki so jo prestali. Iz pepela naših prednikov je vzrasla domovina.

Šipka — spomenik Osvobođenja. Kako so se razveselile moje preproste žene v Kazanliku, ko sem povedala, da smo se tudi mi poklonili manom bolgarskih junakov. Kako radi so nas povpraševali vse povsod kako smo bili zadovoljni z izletom na Šipko. Celo to smo slišali, da bi nam bila dana brezplačna vožnja po vsej Bolgariji, če bi bili preje vedeli, da obiščemo bolgarski Oplenac — Spomenik Osvobođenja na Šipki.

Se besedo o jeziku! Zelo je sličen slovenskemu. Poslušati bolgarščino iz ust dobrega govornika je velik užitek. Govorica ima v

sebi toliko melodije, da ti uho prisluhne, kje jemljejo ljudje te nebrojne glasovne odtene, ki ustvarjajo to nepopisno lepoto.

Izražajo se silno lirčno, primere, ki jih delajo, so čuda. Vse to kar mi v najlepših trenutkih samo občutimo v skritih kamrih srca, znajo oni tudi povedati.

Zelo so muzikalični. Vsaka gimnazija ima svojo godbo. Na »pazarju« dobiš cele zbirke raznih piščali, ki jih imaš priliko tudi takoj slišati in se čuditi lepoti melodij iz vabljenih iz teh preprostih glasbil.

Splošna kulturna stopnja naroda je visoka. Dočim je po svojih vnanjih šegah in navadah ostal pri tradiciji, se je njegov duh vzpel tako visoko, da koraka vzporedno z drugimi narodi.

Zena je spoštovana doma in v javnosti. Dom je še vedno v okviru starih navad, a za ženo to ni ovira, če se hoče udeleževati v javnem življenju.

Splošne vesti

SEJA UPRAVNEGA ODBORA JUU SEKCIJE ZA DRAVSKO BANOVINO.

Za soboto dne 8. t. m. ob 16. uri popoldne sklicujemo sejo upravnega in nadzornega odbora. Vršila se bo v tajništvu sekcije JUU — Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I.

Dnevni red:

1. Poročilo o situaciji.
2. Tajniško poročilo.
3. Proračun za leto 1935/36.
4. Banovinska skupščina, določitev datuma in dnevnega reda.
5. Tekoče zadeve.
6. Predlogi in slučajnosti.

Prosim, da se vsi člani upravnega in nadzornega odbora seje gotovo udeležijo.

Predsednik: Ivan Dimnik, s. r. Tajnik: Metod Kumelj s. r.

ZBOR DRUŠTVENIH PREDSEDNIKOV JUU SEKCIJE ZA DRAV. BANOVINO.

V nedeljo 9. junija t. l. se bo vršilo v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani skupno zborovanje predsednikov sreskih uč. društev in članov upravnega in nadzornega odbora. Dnevni red zborovanja obsega:

1. Poročilo o situaciji.
2. Tajniško poročilo.
3. Proračun za poslovno leto 1935/36.
4. Banovinska skupščina, določitev datuma in dnevnega reda.
5. Tekoče zadeve.
6. Predlogi in slučajnosti.

Vsa sreska društva prosimo, da se zborovanja gotovo udeležijo in pošljejo v primeru zadržanosti društvenega predsednika na zborovanje pooblaščenega zastopnika.

Zborovanje se bo začelo točno ob 10. uri.

Predsednik: Ivan Dimnik, s. r. Tajnik: Metod Kumelj s. r.

— Početniški učiteljski tečaj v Zagrebu in na morju. JUU sekcija za savsko banovino priredi za učiteljstvo iz vse države tečaje: v Zagrebu: a) za ročna dela v sodobni šoli, b) glasbeni tečaj. Oba tečaja trajata od 4. do 31. julija. — Hrana 400 Din, vpisnina, material in stanovanje 300 Din. — V Novem Vinodolu: ročno delo v sodobni šoli od 22. julija

do 17. avgusta. Pristojbina za hrano, stanovanje, kopanje, pouk in material 1000 Din. — V Crikvenici tečaj sokolske telovadbe od 28. julija do 25. avgusta. Taksa 300 Din in 30 Din dnevno za stanovanje, hrano, kopanje. — Prijave pošiljati na JUU sekcija za savsko banovino Zagreb, Trg kralja Aleksandra 4.

— Maturantom ljub. moškega učiteljskega iz leta 1925. Tovariši! Letos praznujemo desetletnico dela med narodom. Po tolikem času si menda vsi želimo svidenja. Zberimo se torej k proslavi 7. julija v mirni vasi Zavrsnik (četrt ure od litjske postaje), kjer je na razpolago majhna voda, velik senčnat vrt in cenena postrežba. Prihodi in odhodi vlakov so primerni za vse tovariše. Svojo udeležbo, svoje naslove, nasvete in želje glede morebitne spremembe časa ozir. kraja praznovanja pošljite na moj naslov. — Na svidenje! — Rupnik Vinko, strok. učitelj, gluho-nemnica, Ljubljana.

— »Dva mimo smrti«. Vse tovariše upravitelje, ki so za šolsko knjižnico prejeli izvod gorenjega mladinskega romana, vljudo kakor nujno prosim, da nakažejo odgovarjajoči znesek na ček, račun št. 16744, Adamič Arnošt, Zagorje ob Savi, ker moram nujno poravnati svoje samozaložniške obveznosti. — Ostalim, ki so pa to že napravili topla zahvala. A. A.

— Na Dr. Krekovi meščansko-gospodinj-ski šoli v Šiški, Ljubljana VII., bo za učitelje in absolventine srednjih šol poseben kmetijsko-gospodinj-ski in kuharski tečaj s konserviranjem od 3. do 31. julija t. l. — Ob enem se bo vršil tudi poseben tečaj za vrtarstvo in cvetličarstvo, za šivanje s prikojevanjem. Priglasiti se je do 30. junija 1935.

Jakob Fligl ded.

Ljubljana, Igriška ulica št. 10

Ustanovljeno l. 1864 Telefon št. 33-53

Toplovodne, mrzlovodne instalacije
Stavbno in galanterijsko kleparstvo
Strelo vodi
Krovce lesocementnih streh

»Kakor bodo otroci višjih razredov z veseljem segli po Pastircih, tako bodo planili najmlajši po slikanici. Pa ne samo zaradi živih barv, tudi zaradi živahnega dejanja, ki ga je delo polno.

Ko sem bil naprošen, naj sestavim slikanico besedilo, sem se dolgo obotavljal. Kakor so me mikale živahne Bambičeve slike, tako me je odbijala pravljica snov. Ta mi ne leži. Ne pridružujem se pa tistim, ki bi pravljico najrajši zatrl. Kljub svoji »zlaganosti« pove našim najmlajšim toliko lepih resnic, in to v jeziku, ki ga razumejo. »Kralj Honolulu« pa ni sentimentalna pravljica snov, nekaj donkihoteskega zdravja in satire sem čutil v tej slikanici. To me je pridobilo. Najprej sem postavil vso vsebino na bolj realno podlag. Nato se je začelo delo. Šele proti koncu sem zašel v svojevrsten slog. Ta se mi je zdel za slikanico najbolj primeren. Takrat me je priklenila španska mrzlina na posteljo. Delal sem kljub temu dalje. V največji mrzlici se mi je zdelo, da delam najlaže. Da bi bilo besedilo čim bolj enotno, sem raztrgal vse in začel znova. Zdi se mi, da sem uspel. Besedilo je sestavljeno v skoro ritmični prozi, posejano tu pa tam z verzji in spominja nekoliko na naše najstarejše narodne motive.

Za hip je obmolčal. Z vžgalico je izbrl tabak, ki je ostal v ustniku, nato si je prižgal drugo polovično vardarske cigarete.

»Tudi »Kresnice« se mi zdijo letos posrečene. Upam vsaj, da jih bodo otroci višjih razredov z veseljem prebirali. Imel sem priliko spoznati, kako se današnja mladina zanima za čudne pojave na zemlji, za čudovite doživljaje, za odkritja in izume, za junaška dejanja in napredek tehnike. In letošnje »Kresnice« niso nič drugega kot pisan šopek teh raznovrstnosti, povezan v ubrano celoto.

Največjo skrb nam je delala, kot vselej, — je nadaljeval, — »knjižica realne vsebine. Naši razpisi nagrad se pri realnih knjižah niso obnesli. Opustili smo jih. Obljubljali smo za tovrstno snov boljši honorar. Tudi to nam ni prineslo zaželenih rokopisov. Tako smo bili prisiljeni obrniti se na gosp. dr. Andrejko, ki nam je sestavil v razmeroma kratkem času poučno delo, kjer nas seznanja

Osebne zadeve

—i Napredoval je: Skulj Andrej, sreski šolski nadzornik in v. d. ban. šol. nadzornika v V. skupino.

Učiteljska fiskarna

VSEM ŠOLSKIM UPRAVITELJSTVOM!

Pretekli mesec smo razposlali na vsa šolska upraviteljstva cenike učil, katerim so bile priložene frankirane dopisnice. Prosim, da nam na njih poštno-obratno javite točen naslov trgovcev v dotičnem kraju. Ker mnoga šolska upraviteljstva tega niso javila, ponovno prosimo, da to store.

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

Mladinska matica

—mm Knjige M. M. so dotiskane in pripravljene za ekspedicijo. Z 11. junijem se začnejo razpošiljati. Razpošiljale se bodo deloma po pošti, deloma pa po železnici in avtobusih. Na isti način torej kot druga leta. Manjše šole naj jih dvignejo na istih šolah kot prejšnja leta.

Od 11. dalje bodo na razpolago tudi za vse ljubljanske šole. Pravico do knjig imajo samo učenci, ki so plačali ves letnik »Našega roda« in so doplačali še Din 2,50 za knjige. Oni, ki niso plačali vseh števil, »Našega roda« in bi hoteli imeti knjige, jih dobijo šole, ko poravnajo naročnino za »Naš rod«. Skupaj s knjigami dobijo tudi zaostale številke lista. Kdor bi hotel imeti samo knjige, jih dobi v kolikor jih bomo imeli v zalogi po Din 5.— za izvod, celo garnituro torej za Din 20.—.

Redne publikacije M. M., ki so pravkar izšle:

1. Kresnice VIII., ki sta jih uredila Josip Ribičič in Albert Širok. Naslovno dvobarvno risbo je izdelal Ljubivoj Ravnikar.
2. Bambič-Ribičič: »Kralj Honolulu«, 4-barvna slikanica za najmlajše.
3. Bevk: »Pastirci«, povest z 18 celostranskimi ilustracijami Nikolaja Pirnata.
4. Dr. Rudolf Andrejka: Po lepi Sloveniji — z dvobarvno naslovno sliko od Janeza Trpina.

Vse štiri knjige so tiskane na boljšem papirju kot lani in so izredno bogato ilustrirane.

Poverjenikom!

Odpošljite še danes denar za knjige. Za one šole, ki do 12. t. m. ne odpošljejo denarja, ne moremo garantirati, da dobijo knjige še pred koncem šolskega leta.

Albert Širok:

Pogovor z Ribičičem

Neverjeten junij! Zunaj je zopet liho. Oblaki so se divje podili proti severozapadu, zdaj zdaj so se nekoliko razmaknili, skozi razpoklino je šinil pramen sonca, a le za hip. Brž so se oblaki zopet strnili. Stemmoli se je in nova ploha je pometla ljudi s cest.

Takrat je stopil v sobo Ribičič. Spravil je moker dežnik, otresel klobuk in se je ozrl proti meni.

»Ali veš nekaj povsem novega? — Dežuje!« je dodal hudomušno.

»Nekam dobre volji si,« sem ga pogledal začuden.

Zadnje čase je bil bolj tih, bolj miren in še njegov ostri jezik ni imel več takega žela kot nekoč.

»Iz tiskarne prihajam,« je dejal veselo. »Tri knjige so dotiskane in četrta je že v strojih.«

Sedel je za trenotek, prižgal si je polovično cigareto in ko je puhnili dim, je nadaljeval:

»Letos sem s knjigami prav zadovoljen. Bevkovi »Pastirci« — na primer — so že umetnina kot jih imamo le malo v naši mladinski literaturi. Kako preprosto dejanje in kako malo umetničenja v slogu in vendar koliko lepote, koliko notranjega življenja in bojev! Vsako stvar, ki jo Bevk napiše predelava in popravlja. Večkrat napiše povest, kar na novo. To se je dogajalo skoro pri vseh povestih, ki jih je izdal v naši založbi. Pri »Pastircih« pa ni popravil niti črke, ni dodal ne besede. Tako obstoji kipar pred dovršenim kipom in se ne upa še enkrat zamahniti po dletu, da ne bi skazil izraza in ne uničil umetnine.«

»In kako si zadovoljen s Pirnatovimi ilustracijami?«

»Kakor so preproste,« — je odgovoril, »tako so dobre. Posebno važno na je to, da se tako lepo skladajo z Bevkovim slogom.«

Stopil je k mizi, vrgel je ogorek cigarete v pepelnik in ga je stlačil z vžgalico.

posebno z Ljubljano in Mariborom. Dve kulturni središči sta to, ki jih moramo poznati. Morda poreče kdo, da bo knjiga služila bolj učiteljstvu kot učencem. Mogoče je to res. Ali tudi v tem primeru ni brez pomena, da delo izide.

Utihi je, stopil je parkrat po sobi, nato je obstal pri oknu in se je zamislil. Naenkrat se mu je obraz razjasnil.

»V nekaj dneh pojde zopet 90.000 knjig med našo mladino. Koliko prijateljev in pozivov. Koliko hrepenenja po lepoti! Ko človek pogleda nazaj na delo osmih let, je lahko uspeha vesel. Z 800.000 knjigami je preplavila Mladinska matica v teh osmih letih Slovenijo. Ni skoro hiše, kamor ne bi prišla naša knjiga in z njo naša vzgojna beseda. Ponosni smo lahko na vse naše učiteljstvo, ki nam s tako tiho požrtvovalnostjo pomaga pri tej naši lepi misli!

Pa ni samo kvantiteta. Naša mladinska knjiga se vidno boljša. Pomislimo samo na naš razpis nagrad. Dobili smo toliko dobrih del, da smo bili kar v zadregi. Odkupili smo štiri, ali tudi med odklonjenimi rokopiši je bilo nekaj takih, ki so tiska vredni. Vedno večje izbiro imamo in to pomeni, da se naša mladinska literatura boljša. In gotovo ima mnogo prav mnogo zaslug pri tem tudi Mladinska matica.

Pogledal je skozi okno in je obmolčal. Oblaki so se razmaknili. Vsa soba je zažarela v soncu.

Sistem javnega izobraževanja na Češkoslovaškem

(Iz češčine prevedel V. K.)

(Nadaljevanje.)

SMERNICE ZA PODELJEVANJE DRŽAVNE PODPORE ZA LJUDSKO IZOBRAZBO

(Posebna odredba.)

Za pravilno razumevanje spredaj navedenih zakonov in določb je ministrstvo prosvete izdalo še posebna navodila za vlaganje

prošenj za podporo za ljudsko izobraževalno delo.

1. Prošnje za državno podporo je mogoče pošiljati ministru prosvete le potom posredovanja okrajnega prosvetnega odbora, ki vse prošnje v svojem okraju zbere in jih pod skupno spremnico in predlogom pošlje ministrstvu prosvete najpozneje do 31. marca vsakega leta. Korporacije, ki v tem roku niso predložile svojih prošenj, smejo zaprositi za podporo za svoje ljudsko izobraževalno delovanje v drugem polletju tekočega leta in zopet le potom posredovanja okrajnega prosvetnega odbora najkasneje do 30. septembra.

Prosvetne korporacije v okolišu mestnega prosvetnega odbora podajajo prošnje v zgoraj določenih rokih potom posredovanja mestnega prosvetnega odbora.

Na Slovaškem pošlje prošnje okrajni prosvetni odbor referatu ministrstva prosvete v Bratislavi.

Prosvetne korporacije v Pragi podajajo prošnje potom posredovanja mestnega prosvetnega odbora. Od te dolžnosti tvorijo izjemo le osrednje prosvetne korporacije, katerih prosvetna akcija je razpredena po vsem ozemlju češkoslovaške republike.

2. Prošnje je vložiti pred pričetkom ljudsko-izobraževalnega dela, za katerega potek je prošnja vložena. Zato velja pravilo: Najprej finančno kritje, potem šele delo. K vsaki prošnji je razen podrobnega delovnega programa priložiti tudi približen proračun, za izvršitev nameravane akcije, navesti je pa tudi natančno nepokrite postavke, ki bodo s to akcijo nastale.

3. Samo ob izrednih slučajih in popolnoma izjemno se smejo vlagati prošnje izven določenih terminov; to se pa sme zgoditi le tedaj, ako so nastale kake nepredvidene, ali časovno neobhodno potrebne akcije, na podlagi katerih je državna podpora neizogibno potrebna.

4. Načelno se ne sme vlagati nova prošnja za podporo, dokler ni bil položen obračun prejšnje podpore.

Šolski radio

—r XXXIII. teden. V torek 11. junija bo predaval g. dr. Rudolf Kolarič: Ob 100 letnici smrti Matija Čopa. Razpored: 1. Zivljenje. 2. Doba. 3. Delo. a) umetniški vodnik; b) slovstveni delavec.

V petek 14. junija bo pevski nastop šolskega zbora iz Št. Vida; vodi g. Maks Jovan. Pred nastopom bo govoril g. pevovodja o našem skladatelju Emilu Adamiču.

—r V kmetijskem radiu bo ob 7.30 v nedeljo 9. junija predaval g. inž. Franjo Koprivšek: Sodobna živalska prehrana. V ponedeljek 10. junija bo ob 7.30 predaval g. Anton Flego: Pospoševanje kulture oreha.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev:

Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V ORMOŽU zboruje v soboto 15. junija t. l. ob 9. uri v Središču. Na dnevnem redu je poleg običajnih točk še predavanje sreskega kmetijskega referenta gosp. Zorčiča in referat tov. Kotnika o obveznem bolniškem zavarovanju. Ker je to zborovanje zadnje v tekočem šolskem letu in obenem izlet, se pričakuje polnoštevilna udeležba. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA bo zborovalo dne 16. jun. 1935. v Ratečah z izletom v Planico in Tamar. Ogled skakalnic. Odhod in povratek s turisti. — Udeležba obvezna. — Na svidenje! Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK. Napovedano zborovanje za naše društvo dne 15. junija 1935. v Kamniški Bistrici bo v slučaju slabega vremena v Stranjah v šoli s pričetkom ob 9. uri. — Vse one članke, ki še niso poravnali članarine za tekoče leto, prosimo, da to poravnajo neodložljivo do konca junija 1935. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V BREZICAH bo zborovalo skupno s sreskim društvom Kozje v soboto, 15. junija 1935, ob 9. uri v Kozjem. Dnevni red in drugo objavi posebno okrožnico. Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA-MESTO bo zborovalo v petek 14. junija ob 8.20. uri na I. dekliški osnovni šoli pri sv. Jakobu. Radi važnosti dnevnega reda in ker je to zadnje zborovanje pričakujemo polnoštevilno udeležbo. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELSAH bo zborovalo dne 15. junija ob 10. uri v Rogški Slatini. Najprej zasedajo odseki, na kar sledi higiensko predavanje banovinskega zdravnika g. dr. Brabca, volitev delegacij za banovinsko in državno skupščino ter običajne točke dnevnega reda. — Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO DOLNJA LENDAVA bo zborovalo dne 15. junija 1935. v Beltincih ob 10. uri. Ob 9. uri zborujejo posamezni odseki. — Na dnevnem redu je poleg referata tudi volitev delegatov za banovinsko in državno skupščino. Po zborovanju je ogled grada g. grofice Zichy in veleposestva. — K obilni udeležbi vabi Odbor.

SMERNICE ZA PODELJEVANJE DRŽAVNIH PODPOR ZA JAVNE OBČINSKE KNJIŽNICE.

Za točno izvajanje določb glede državnih podpor za ljudsko izobražbo je izdalo ministrstvo prosvete še posebna navodila za podeljevanje podpor za javne občinske knjižnice.

Za državno podporo za knjižnico morejo zaprositi edino le knjižnični odbori, kjer jih ni, krajevni prosvetni odbori ali predstavniki občine.

Pri danih proračunskih možnostih sedanjega časa je mogoče podeljevati državne podpore le javnim občinskim knjižnicam in onim knjižnicam, ki imajo z občinami pogodbo, in sicer:

1. V občinah, kjer je narodna šola, a ni javne občinske knjižnice, ali kjer je sicer knjižnica, vendar ne tvorijo zvezki vrednostnega čtiva niti 25% števila prebivalcev pripadajoče narodnosti, ali kjer se za to pokaže neobhodna potreba iz krajevnih gospodarskih ali prosvetnih razlogov.

2. V občinah, kjer sicer ni narodne šole, vendar ima občina vsaj 300 prebivalcev in mora le ta ustanoviti javno občinsko knjižnico po zakonu o knjižnicah z dne 31. dec. 1924.

Državno podporo smejo prejeti le občine, ki izpolnjujejo vse dolžnosti do svoje knjižnice. Zato je v občinah izpod 2000 prebivalcev izpolniti vsako prošnjo za podporo z izjavo knjižnične uprave. Tej prošnji je priložiti tudi potrdilo upraviteljskega pripadajočega šole, da knjižnica uspešno deluje in da je občina izplačala knjižnici ves letni prispevek za pripadajoče leto.

Prošnje, ki pridejo na ministrstvo prosvete brez spremnega dopisa pripadajočega okrajnega prosvetnega odbora, oziroma mestnega prosvetnega odbora, se ne upoštevajo pri podeljevanju državnih podpor.

UPORABA ŠOLSKIH PROSTOROV SREDNJIH IN UČITELJSKIH ŠOL ZA LJUDSKO-IZOBRAŽEVALNE NAMENE.

Uporaba šolskih prostorov za posamezna ljudsko-izobraževalna društva in korporacije

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU opozarja vse zamudnike s plačili, da poravnajo svoje obveznosti napram društvu, kajti v nasprotnem slučaju se lahko pripeti, da jih bo poterjal odvetnik. Plačila naj se nakažejo do konca meseca junija t. l. — Predsednik.

— JUU SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR DESNI BREG bo zborovalo ob vsakem vremenu dne 15. junija 1935. pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Dnevni red: 1. Hospitacija. Pred ali po hospitaciji bo razprava o predlogih za banovinsko skupščino, volitev 1 delegata in njegovega namestnika za ban. in državno skupščino. Šol. upr., ki so prejeli kalender JUU, prosim za poravnavo zneska. Prinesite s seboj legitimacije o članstvu v JUU. Radi obeda se prijavite pri tovarišu Lavriču do 12. junija. — Avto bo vozil z Glavne trga točno ob 7. uri, da pridobimo potrebnji čas za zgoraj navedeni dnevni red. Kdor se še ni prijavil za vožnjo z avtobusom, naj to napravi najpozneje do 12. junija pri društvenem predsedniku. 13. junija popoldne bom naročil potrebno število avtobusov. Leto gre h koncu! Ne pozabite na blagajno! — Predsednik.

Poročila

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V LITIJU je zborovalo 18. maja na Polzevem pri Višnji gori. Udeležba okrog 60 članov. Predsednik tov. Jože Zupančič je imenoma pozdravil zastopnika kr. banske uprave banskega šol. nadzornika g. Andreja Skulja, sreskega načelnika g. vladnega svetnika Frana Podboja, narodnega poslanca g. Milana Mravlje, zastopnika Polža glavnega urednika Slovenskega Naroda g. Josipa Zupančiča in našega sreskega šolskega nadzornika g. Ivana Bezeljaka. Situacijsko poročilo je podal predsednik tov. Zupančič. Zbor je ugotovil svoje zadovoljstvo, ker sta bila tov. Pleskovič iz Trbovelj in tov. Dobešek iz Prevalj izvoljena za narodna poslanka. Naj krepko zastopata prosvetne, šolske in naše stanovske težnje. Na pozdravne brzojavke z veličastnega zbora Masarykove proslave dne 9. marca na Taboru v Ljubljani smo dobili zahvale z vseh strani.

Uvedbo obveznega učiteljskega zavarovanja je zbor odklonil z večino. Takisto tudi prispevek za pravnega referenta in zaščitni sklad.

Večne zbiralne akcije motijo pouk, zaradi izčrpanosti našega kmečkega sloja pa tudi nimajo zadovoljivejših uspehov. Oblastva naj jih v osnovni šoli sploh vse omeje na minimum odnosno zabranijo.

Pri junjski članarini naj priloži vsak naš član po 2 Din za društveno legitimacijo, ki jo bo prejel takoj po vplačilu.

V našem srezu je 8 šol, kjer nimajo niti enega izvoda Mladinske matice in Našega roda. Predsednik ugotovi, da so to tiste šole, kjer učiteljstvo ni organizirano v JUU. Kakor kaže praksa, so vsi, ki se zavedajo svojih stanovskih dolžnosti do lastne JUU tudi marljivi delavci v svojih učilnicah in posvečajo vso potrebno skrb tudi zaupani mladini.

Uredba o draginskih dokladah, ki je bila izdana lansko leto je po izjavah merodajnih činiteljev krivična in je trdosrčno udarila uradniške družine. Pred letošnjimi majskimi volitvami je bila delno ukinjena. Narodni poslanci in vsi drugi, ki jim je dobrobit prizadele pri srcu, naj dosežejo razveljavljenje celotne uredbe. Gospod narodni poslanec Milan Mravlje je v ostrem govoru podprl naš sklep in obljubil svojo in njegovih parlamentarnih tovarišev potrebno pomoč.

za telesno vzgojne in ljudsko-izobraževalne namene je bila urejena v CSR od ministrstva prosvete že meseca januarja leta 1919.

Ker so na posameznih zavodih nastala vprašanja, komu pripada pravica do uporabe šolskih prostorov in komu ne in kako je uporabljati šolske prostore, je uredilo ministrstvo prosvete to vprašanje na sledeči način:

1. Pravico dovoljevatj trajno uporabo šolskih prostorov ima le pokrajinska šolska uprava (šolski referent). Ta mora predhodno zaslišati mnenje ravnateljstva. O tej zadevi razpravlja lokalna profesorska konferenca in predloži zadevni predlog pogodbe.

Začasno uporabo šolskih prostorov, učnih pripomočkov ali enkratno uporabo šolskih prostorov in pripomočkov dovoljuje direktor zavoda na podlagi posvetovanja z učiteljskim zborom. V vsakem primeru je odvisna začasna uporaba šolskih prostorov tudi od mnenja upravnika dotičnega prostora ali zbirke.

2. Telovadnica in k njej pripadajoči prostori se smejo iz zdravstvenih razlogov uporabljati le za telovadne namene. Ostali prostori (pripomočki) se smejo uporabljati le za ljudsko-izobraževalne namene in za izvenšolsko samoizobražbo učencev.

3. Pri vsaki trajni ali stalni uporabi šolskih prostorov (pripomočkov) je sestaviti s korporacijo, kateri se prostori odstopijo, pravilno pogodbo, v kateri morajo biti točno navedeni vsi pogoji uporabe. Podrobna navodila o tem izda ministrstvo prosvete. Pokrajinska šolska uprava mora paziti, da se v vsaki pogodbi naslednje točke:

a) Z uporabo šolskih prostorov ne smejo nastati za direktorja, oziroma vzdrževalca šole nikaki stroški.

b) Moten ne sme biti pouk.

c) Društvo se mora obvezati, da bo poravnalo vso škodo, ki bi nastala z uporabo ali neuporabo.

d) Društvo mora preskrbeti snazjenje dotičnih prostorov takoj po uporabi.

Prav tako pogodbo je dolžno sestaviti tudi ravnateljstvo zavoda v primerih začasne uporabe šolskih prostorov, ali pri uporabi za posamezne prilike.

Pred nakupom si oglejte nova chromirana

PUCH koleša

z novo zavoro na prednjo os.

Na ugodna mesečna odplačila!

IGN. VOK, LJUBLJANA

Tavčarjeva ulica štev. 7

Podružnice: Kranj, Celje, Novo mesto

Banski šolski nadzornik g. Skulj je v jedernatem govoru in iz prakse prikazal delovanje učitelja v učilnici in na javnem torišču. Dvig kmečkega ljudstva naj bo cilj nas vseh. Kmetstvo nadaljevalne in gospodinske šole so za izobrazbo našega naraščaja največjega pomena.

Zastopnik Polža, glavni urednik g. Zupančič je prinesel pozdrave SK Polža in njegovega predsednika g. inž. Šukljeta. Zborovalec je seznanil o akciji za zgraditev prvega planinskega doma na Dolenjskem. Poudaril je pomen tujeskega prometa za gospodarski dvig našega kmeta. Predsednik sreskega društva mu je v imenu učiteljsva obljubil vso podporo pri poveljnim prizadevanju. Svojo radost, da zborujejo v lepem, največjem planinskem domu našega sreza kot prvo društvo, pa so izrazili zborovalci s tem, da pristopi JUU sresko društvo kot podporni član k SK Polžu. Sreski načelnik g. Podboj je izrazil svoje zadovoljstvo, da zborujejo učitelji litjskega sreza na domačih tleh in je požel obilo uspehov.

Narodni poslanec g. Mravlje je poudaril važnost učiteljskega stanu in je očrtal temeljne smernice kr. vlade in bodočega parlamenta, ki so iste in skladne, za katere deluje učiteljstvo doslej, ko deluje na moralnem, gospodarskem in prosvetnem dvigu našega naroda.

Za tem so se rešile še nekatere stanovske zadeve. Tovarišice, ki reflektirajo na včlanjenje pri Domu učitelj, se naj obrnejo na odborico tov. Kovičev, šol. uprav. v Jevnici, ki bo dala vse podatke in ukrenila vse potrebno.

Po skupnem slikanju in ogledu prezanimivega Polzevega in okoliša, se je vršilo skupno kosilo. Izrečena je bila vrsta prisrčnih naptin: sreskega šol. nadzornika Bezeljaka, predsednika tovariša Zupančiča, zastopnika Polža g. Zupančiča, sreskega načelnika g. Podboja, banskega šol. nadzornika g. Skulja, narodnega poslanca g. Mravlje, učiteljskega veterana g. Benedičiča in drugih. Zborovanje na Polzevem je bilo med letošnjimi najlepše. Navzočnost odličnih predstavnikov je pomembna zlasti iz razloga, da tudi drugi činitelji poznajo naše delovanje za široke ljudske plasti in za dvig narodne prosvete. Le, če merodajni činitelji poznajo naše težnje, nam je zagotovljen uspeh in napredek.

Predsednik: Tajnica:
Jože Zupančič, s. r. Klovár Štefanija, s. r.

4. V primeru neizvajanja pogodbe, je dolžno ravnateljstvo odpovedati prostore in prositi za tozadevno pritrldilo pokrajinske šolske uprave.

ODSTOPANJE ŠOLSKIH PROSTOROV NARODNIH ŠOL LJUDSKO-IZOBRAŽEVALNIM NAMENOM.

I. Vsi šolski prostori vseh javnih narodnih šol se morejo uporabljati tudi v ljudsko-izobraževalne namene (izjemo tvorijo le pisarne in kabineti, v katere imajo dostop le uradne osebe).

A. Vsako uporablanje šolskih prostorov v izvenšolske namene se more izvršiti le na izrecno in pismeno dovoljenje ministrstva prosvete. Le v zelo nujnih zadevah in tedaj, ako gre za uporabo prostorov, ki imajo v pogodbi prostovoljno najemino, vendar pa so namenjeni javnim izobraževalnim namenom, more izdati tako dovoljenje namesto ministrstva prosvete nadzornik, ki pa mora naznaniti zadevo ministrstvu prosvete in zaprositi za dopolnilno definitivno dovoljenje.

B. Ministrstvo prosvete odloča ako in koliko se sme zahtevati od pripadajoče korporacije za odškodnino za ogrev, razsvetljavo in snazjenje po vsaki uporabi šolskih prostorov. Zato naroča ministrstvo prosvete ravnateljstvu in upraviteljstvu narodnih šol, da pridružijo k poročilu tudi pravilno kolektivno prošnjo one korporacije, ki želi imeti šolske prostore. V tem poročilu morajo biti točno označeni prostori in čas uporabe, za kakšne namene bodo najeti prostori služili, približni obisk predavanj, oziroma sej in vse druge podrobnosti po katerih more ministrstvo prosvete pravilno in nepristransko določiti uporabnino.

C. Razen nagrade za izdatke, ki so potom uporabe povzročeni lastniku šolskega posloja, more ministrstvo prosvete določiti še poseben znesek kot nekako najemščino.

D. Kako se bo postopalo z uporabnino in najemščino bo izdalo ministrstvo prosvete še posebna navodila.

E. Vso škodo in vse nedostatke, ki bi jih napravili pripadniki korporacij ali gledaleci šoli, mora odpraviti in poravnati dotična kor-

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU je zborovalo v soboto 16. marca 1935. v Novem mestu. Navzočih je bilo 58 društvenih članov t. j. 59,2%.

Ob 8. uri so zasedali sledeči odseki: šolsko pedagoški in upravni odsek, odsek za nadaljevalno šolstvo in šolsko-vrtnarski odsek.

Ob 9. uri otvoril tov. predsednik zborovanje. V uvodnih besedah se spomni jubileja predsednika bratske Češkoslovaške republike Tomaža Masaryka, poudarjajoč zasluge, ki jih ima jubilar za nas Jugoslovane.

Nato sledi poročila glede sklepov društvenih odsekov. 1. O zadevah nad. šolstva poročata tov. predsednik, da so se s strani društva podvezeli potrebni koraki za izpremembo novega zadevnega zakona, oziroma pravilnika. 2. O delu pedagoškega in upravnega odseka poročata tov. Koželj. Strinjamo se glede monopolizacije zvezkov s poročilom v »Učiteljski« zborniku. Zbrana domoznanska snov se bo uredila in izpolnila po navodilih prof. Cirjčiča. Glede tiskovin — katalogov, matičnih listov, razrednic etc. se sestavi poseben odbor, ki bo izdelal zadevni predlog. V ta odbor se izvolijo tov. Vizjak, Koželj, Sešek, Marinc. 3. Glede vrtnarskega krožka poročata tov. Zukovec. Z ozirom na okrožnico glede sodelovanja učiteljstva s sreskim kmet. referenti, se sklepe, stopiti s kmetijskimi referenti in stik in sklicati anketo.

Način zborovanja po odsekih se je izkazal kot uspešen. Tov. Sušnikova prečita predavanje tov. Vodetove »Učiteljica v izvenšolskem delu«. Lepemu referatu so navzoči z zanimanjem sledili.

Sklepe se, da plača za socialni fond kralja Aleksandra vsak društveni član 10 Din.

V svrhu skupnega zborovanja se naveže stike s soslednimi društvi.

V. Menart, preds. I. Ivanetič, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA je zborovalo dne 8. aprila 1935. v šolskem poslopju v Lescah s pričetkom ob 9. uri. Udeležba članstva pri zborovanju je bila 56,5%.

Tovariš predsednik je po otvoritvi zborovanja poročal o delu v društvu tekom meseca marca ter prečital nato številne dopise, ki jih je bilo prejelo društvo v zadnjem času. Posebno zanimanje so vzbudili nekateri dopisi sekcije, ki so izzvali mestoma prav živahne debate. Taki dopisi so bili:

1. Članske legitimacije. 2. Rekonstrukcija upravnega odbora sreskega društva Radovljica. 3. Uvedba bolniškega zavarovanja za učiteljstvo. 4. Monopolizacija šol. knjig. Spomenica. 5. Zdravstvena predavanja na zborovanih sreskih društvih. 6. Brezposelni učit. abiturienti. 7. Učiteljski dom, r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Tovariš predsednik je sestavil sporazumno s tovariši šolskimi upravitelji vrstni red šol za obvezni zdravniški pregled učiteljstva, ki se vrši ob sobotah popoldne v protituberkuloznem dispanzerju na Jesenicah.

Sledil je petminutni odmor.

Po odmoru je prečital tovariš Josip Serajnik referat tovariša Hrena »Učiteljski gospodarski dan«. Uvodno k temu referatu je poudarjal tovariš Serajnik važnost in pomen učit. gospodarskih ustanov za vse učiteljstvo. Tovariš Knez Rudolf je pojasnil nekatera vprašanja glede zadruge »Samopomoč učiteljskih otrok«, pa je toplo priporočal zborovalcem pristop k posameznim učiteljskim gospodarskim ustanovam. Sprejet je bil predlog, da sestavi tovariš Serajnik smernice k potrebni reorganizaciji učiteljskih gospodarskih ustanov.

poracija, in sicer z ono vsoto, ki jo določi ministrstvo prosvete.

F. Vsa zgoraj navedena navodila veljajo tudi pri izposojevanju orodja, oprave in raznih pripomočkov.

G. Pri izposojevanju šolskih prostorov, orodja in učil se prav posebno pazi na to, da ni vse to na škodo pouka, ki bi bil zaradi tega oviran. Šola je zgrajena predvsem za mladino in pouk.

Ravnateljstva meščanskih in upraviteljstva narodnih šol so dolžna na zadevni prošnji ministrstvu prosvete s svojim podpisom in uradnim pečatom potrditi dejstvo, da zaradi ljudsko-izobraževalne akcije ne bo skrajšan pouk niti za eno uro in ne bo iz istega vzroka pouk oškodovan niti za en učni pripomoček. Tej prošnji je priložiti obenem tudi urnik iz katerega je razviden nemoten potek šolskega pouka.

H. Vse zadevne prošnje se pošljejo po uradni poti, in sicer sreskim šolskim nadzornikom, ki so dolžni o ljudsko-izobraževalnem delu učiteljstva in o uporabi šolskih prostorov prosvet. akcijam, voditi posebne knjige.

II. Dispozicija s prostovoljno ali prisilno najetimi prostori pripada edino le ministrstvu prosvete.

Vsako samovoljno razpolaganje s šolskimi prostori od strani ravnateljstev ali upraviteljstev je strogo zabranjeno.

III. Za točno izvajanje teh določb odgovarjajo osebno sreski šolski nadzorniki, ravnateljstva srednjih in upraviteljstva narodnih šol.

Ako se kljub zgoraj navedenim navodilom napravi državi večja ali manjša škoda, si pridržuje ministrstvo prosvete pravico določiti denarno kazeno vsem onim osebam, ki so državo oškodovale.

IV. Vse zgoraj navedene določbe veljajo za vsa ona poslopja, ki so državna lastnina. Ona šolska poslopja, ki so pa občinska ali privatna svojina ne zadevajo določbe tega pravilnika. Vendar pa imajo krajevni šolski odbori tudi temu podoben pravilnik za uporabo šolskih prostorov in učnih pripomočkov po raznih prosvetnih korporacijah.

(Konec.)